

Ornamenty záhuby

„...Sebeckto, zloba, bezočivosť, intrigánstva, smilstvá, vytrhnutia všetkých životných oblastí z rytmu prírody, mánia čím viac zbohatnúť, tieto deviácie sa stali novým mravným zákonodarstvom a vybočenie z neho je znak ľudskej a duševnej menejcennosti. Šialený je ten, čo neupadne do tohto šialenstva. Poriadny je nie ten, čo sa vymyká z tohto spotvoreného poriadku, čo nenaháňa len peniaze, za každú cenu. Ale to sú zovšeobecnené príznaky doby, aké boli v dejinách ľudstva pred každou katastrofou, pred každým historickým zlomom.

Aj v Pompejach našli zmunifikované tieto postoje, aj inde pred vpádom barbarov. Aj povstanie Spartaka, aj Francúzska revolúcia urobili cenzúru v tomto životnom kolobehu odľučtenosti, aby ju vymenili za podobnú. Lebo revolúciou nezmenený človek nie je schopný vybudovať iné a nedokáže to ani atómová bomba. Čo človek nedokáže zmeniť v sebe, nedokáže ani okolo seba...“

„... To sú tie ornamenty záhuby. Čo si z nich kto povytiahne, je na každom z nás. Revolúciu lásky, či revolúciu krvi...“

„ ...Kedy už prídu ľudia na návštevu k sebe? Vonkajšie vetry ich nemôžu zdržať. Na pohromy to urýchlia. Čo chceme? Smrť je naša adresa....“

„...Všetko veľké je jednoduché. I pohľad otvorený. Medzi obyvateľmi pralesa sa to ešte nájde. Ale i na konci prehnanej kumulácie zložitosti. Tak ako sa dotýkajú začiatok i koniec, podávajú si ruky i pochopenie, extrémna jednoduchosť i extrémne vypätie ducha.“

STRAUSS, Pavol, 1992. *Kvety z popola*. Martin: Fatrin-Books. ISBN 80-7155-002-7.

/ Ornamenty záhuby s. 61,62,63,64 ./

O sile slabých alebo chvála prekážok

„...Vždy sa nájdú mozgy, pre ktoré je doba naruby. Človek je všetko ochotný haniť a viniť okrem seba. Extrapolácia zla nedá na seba dlho čakať...“

„...Sila nemá ročné obdobia. Nemá zimné ciagle vytrvalosti ani dusno letnej páľavy. Všetko to má zhrčené v nenapodobiteľný obraz svojej vždy nožnej prítomnosti. Sila silou zmiera ale vyviera a obrodzuje sa i na slabosti. Slabosť je iný prvok, akoby z inej hmoty. Ani nie je zrkadlom sily, aj keď sa z nej odráža. V slabosti je obnažený zrelý puk ducha. Stratí sa, ale dá sa nájsť. Ani sila nie je trvale prítomná.

„ I v hudbe je sila, hudba vytvára silu. To je dôkaz jej duchovných koreňov. U silákov dejín vidíme ich zastretú úbohosť. Násilie je len zvrátená sila. Odkrytá je karikatúrou samej seba. Časom sa vždy demaskuje...“

„...Sila a múdrosť nie sú ekvivalenty. Ale jedno i druhé je duchovný dar...“

„... v každom, i v tom najbiednejšom tvorovi, je celé ľudstvo subsumované, čo ako v zlomkovitej forme. Sme žití do určenia pre vyššie kategorizované bytie. Príznakom toho je prelínanie a pôsobenie všetkých princípov života. A čím viac vieme, tým je toho viac prítomného, lebo podstaty sa obohacujú.“

„Ako dýchame to, čo les vydychuje, vibruje v nás zlomok toho, čo hýbe ľudstvom. A v každom z nás je zakotvená odveká túžba ľudstva. Ľudstvo je ako vesmírne duchovné slnko a my sme viac alebo menej výdatné protuberancie. A keďže vieme, že ide v slnku o jadrové

štiepenie, cítíme sa sami ako nepreskúmaný elektrón, ako objekt nevidaných objavov a spojov. A tak ostávame nateraz neobjaveným fenoménom...“

„...každý človek má v sebe nielen dejiny svojej duše, ale aj dejiny celého ľudstva s ich peripetiami a turbulenciami. Tak ako je akoby premietnutý makrosvet a mikrosvet do seba, vesmírny poriadok a systém akoby v minimalizovanej podobe v atóme...“

„... A nedovidíme do skrytých zákonitostí udržiavaných energií a hodnôt a krás bytia. To ustavičné udržiavanie a kolotanie súvisov a súvzťažností prebieha naprieč zdanlivým hodnotám i úbytkom životných fenoménov, cez viditeľne i neviditeľne vystupňovanú krásu a dokonalosť prírodného diania či v lese, či v potoku, či v kvietkoch, či vo hviezdnych priestoroch a či v telesnom i duchovnom bytí človeka...“

„...Aj každý úbohý a slabý tvor žije v tomto často ani nepobadanom dynamizme, a tak sa stierajú rozdiely medzi silou a slabosťou. Ved' to nie sú protipóly, sú to len gradačné stupne toho istého duševného stavu. To nie sú na dyny merateľné stavy, ale dajú sa zhodnotiť len na stupnici lásky.“

STRAUSS, Pavol, 1992. *Kvety z popola*. Martin: Fatrin-Books. ISBN 80-7155-002-7.

/O sile slabých alebo chvála prekážok s. 73, 74,75, 76,77./

O chrabrosti nepokúšaných

„...Každý človek je vyvráteným pohľadom cez seba. Človek je vlastne spleť otázok okolo toho, čo mu je najvzdialenejšie, až po to najbližšie , po seba samého...“

„...Aj hudba prechádzala od gregoriánskeho ideálu cez vnútorný zdravý súlad barokovej hudby, cez krásny prelud klasiky a zväčšenie romantickej hudby a novovekom antickej, cez bohaté prebásnenie vnútra človeka od Haydna, Mozarta a Bethovena, cez ich prebásnenie pre dušu moderného človeka, cez Brahmsa; Dvořáka, Brucknera, Mahlera, cez Wagnera, Chopina, Liszta, cez Hindemitha, Stravinského, Musorgského, Šostakoviča a Prokofieva s Bartókom pre paralyzovanie chorobnosti nášho zánikového sveta. Na pántikoch tejto novej hudby kikiríka úbohá duša človeka na očakávaný nový život v novom svete. To sú zastávky vývoja dejín kultúry a človeka. Všetko, čo prešlo je v ňom, všetky rozmachy kultúry citu a ducha. A z väčšiny akoby to vytuchlo. Ale len zdanlivo, je v nich väčšia vrstva kultúrneho prachu. Všetci sme vyvolený národ...“

„...Koľkí sa už v každej dobe pošmykli dolu zrázom egoizmu. Čo všetko im bolo dobré, aby sa udržali na hladine prospechu...“

„...Sú veci, ktoré nemožno uhádnuť, sú nálady, ktoré nemožno pochopiť, sú prekážky, ktoré nemožno prekročiť. A tak sa terigáme po klzkých hrudkách vlastnej nedokonalosti hore kopcom a tvrdé slnko sa od nás odráža a len zriedka presvetlí. Sme chrabrí, lebo čakáme všetko len od seba. Lenže slepo chrabrí. Kým sa do nás nevlúdi neodlomený lúč slnka.“

STRAUSS, Pavol, 1992. *Kvety z popola*. Martin: Fatrin-Books. ISBN 80-7155-002-7.

/O chabrosti nepokúšaných s. 78,79, 82, 84./

Optimistická tragédia

„...Reminiscencie nie sú na vlnách večnosti kolembané a do hrobu pamäti uložené mŕtvolky, ale živé iskriská, diaľkou zneviditeľnené, ale stále jestvujúce. Veď všetko tu ostáva. Nič nepríde navnivoč. Len všetko sa ustavične nemôže registrovať. Stála myšlienková hra so zánikom je

hlavný životný debakel. Ved' všetko je život. Len v rôznych formách, variantoch a sublimáciách. Voči všetkému je chorobný optimizmus na mieste...“

„Pocit absolútneho trvania, nezrušiteľnej prítomnosti, je základ vnútorného šťastia. A šťastie je primárne zacielenie života. A šťastie chce večnosť. Po nej túži, po nej volá, na ňu sa zameriava, niekedy nevhodnými a obhrublými spôsobmi, ako v sebaobrane detí, čo vyrástli bez otca. A všetko sa zužitkuje, adaptuje a zregeneruje. A nik a nič sa nestane odpadom večnosti. Ako sme sa báli, že sa dostaneme na smetisko dejín, no neplatí to pre vesmírne relácie. Hviezdny i duševný vesmír majú inú sekvenciu. A tej ostaneme verní.“

„Na tichu možno spočívať ako na brale nad morom a upíjať samotu slnka ako nepoznateľný dar, ktorý si dávajú milenci ponorom očí, ktoré sa upíjajú do nepoznateľných hĺbok, a tak sa poznáme a mnoho nepoznáme...“

„...Dynamický je život našich štiav, aj ich duševný odvar...“

STRAUSS, Pavol, 1992. *Kvety z popola*. Martin: Fatrin-Books. ISBN 80-7155-002-7.

/Optimistická tragédia s. 85, 86,,87./